

Forord

Dette nummer af Landbohistorisk Tidsskrift udfordrer måske nogle læsers syn på hvad landbohistorie er: Tiggemunkens vandring og prædiken på landet i middelalderen, skovenes udbredelse før landboreformerne, personnavne blandt den jævne befolkning omkring år 1800 og et interview med en bonderøv. Landbohistorie skal forstås bredt. Det er ikke kun landbruget som erhverv, der er omdrejningspunkt for dette tidsskrift, men hele den store befolkningsgruppe, der levede og lever på landet. Indtil industrialiseringen udgjorde landboerne den markant største del af befolkningen. Det er tekster om deres liv og analyser af deres liv, deres forestillingsverden samt deres sociale, økonomiske og erhvervsmæssige forhold, som dette tidsskrift åbner plads for. Og derfor er formidlingen af den katolske tro til landbobefolkningen i middelalderen også relevant her. Skovenes udbredelse og udnyttelse giver os et indblik i det multifunktionelle landbrug i tiden før landboreformerne. Almuens navne viser hvor traditionsbundne, landboerne var i deres brug og genbrug af personnavne.

I den første artikel, *De tiggermunke fare omkring*, af Johnny Jakobsen undersøges det, hvordan katolske tiggermunke i det middelalderlige Danmark drog fra deres klostre i byerne og ud på landet for at prædike guds ord – og for at *tigge* mad til dem selv og deres klostre. De var inspireret af Jesus' omvandrede livsførelse, og de forsøgte at leve et simpelt, ydmygt og fromt liv på denne måde. Normalt har historikere lagt vægt på deres liv og gerninger i byerne, hvor klostrene lå, men Jakobsen viser, at munkene også var særdeles aktive i deres rejser rundt til omkringliggende landsogne.

I artiklen *Skovenes udbredelse før landboreformerne* diskuterer Peder Dam hvilke typer af historiske kilder, som kan anvendes til at beskrive og kortlægge skovenes udbredelse i middelalderen og tidlig moderne tid. Skovenes udbredelse i disse perioder er stadig omdiskuterede. Dam undersøger i artiklen, hvilke kilder og hvilke metoder, som kan anvendes til bestemmelse af dette og afslutter med at præsentere et nyt egnskort over områder med særligt dominerende arealanvendelser, heriblandt skovegne. Artiklen kan tillige ses som et bidrag til diskussion om landets inddeling i bygdetyper.

Birgit Eggert undersøger fornavne blandt den brede befolkning i artiklen *Almuens fornavne omkring år 1800*. Med udgangspunkt i personnavnestoffet i den landdækkende folketælling fra 1801/03 konstateres det, at store dele af befolkningen hed det samme, og at de mest almindelige fornavne var langt

mere hyppige end i dag. For eksempel hed omtrent en ud af fire kvinder på landet *Anne*, eller små stavevariationer heraf. Og det var endda kun landsgenemsnitligt. I nogle sogne var andelen betydeligt højere. Navnevariationen var langt mindre. Denne tendens går tilbage til middelalderen og fortsatte mange hundrede år, fordi det var almindeligt at opkalde nyfødte efter slægtninge, særligt bedsteforældrene. Navngivningen var konservativ, og navne gik i arv.

Til slut bringes et interview med Frank Erichsen, kendt som *bonderøven* i programmet med samme navn på DR2. Frank ejer et ganske lille landbrug på Djursland, og i en programrække har vi nu på andet år haft mulighed for at følge hans forsøg med at drive gården ved hjælp af enkle og ofte historiske redskaber og metoder, for eksempel hestetrukken såmaskine og kornhøst med le. Hans mål er at drive så enkel og selvforsynende et landbrug som muligt, og dette mål bliver forsøgt nået gennem en praktisk brug af landbrugshistorien, som ellers kun holdes i live som en del af museernes formidling og af få eksperimentelle arkæologer og landbrugshistorikere.

Tidsskriftets redaktion takker forfattere og eksterne bedømmere for et godt og frugtbart samarbejde. Lad dette samtidig være en invitation til kommende bidragydere til tidsskriftet. Redaktionen modtager gerne forslag til mulige artikler, emner eller erindringsbidrag, som i bred forstand behandler landbo- og landbrugshistoriske spørgsmål.

Redaktionen har fået en ny sammensætning. Sidste nummer markerede afslutningen på museumsinspektør Holger Villumsens arbejde i redaktionen. Redaktionen vil gerne takke Holger for en stor, samvittighedsfuld og dedikeret indsats de seneste seks år. Fra 2009:1 er etnolog og museumsinspektør på Textilforum, Herning Museum, Kristine Holm-Jensen, indtrådt i redaktionen.

God læselyst.